

Forslag til lov om utøvelse av jakt, fangst og felling av vilt mv (viltressursloven) – noen hovedpunkter med kommentarer og anmodning om innspill

Landbruks- og Matdepartementet (LMD) og Klima- og miljødepartementet (KLD) har sendt et forslag til ny lov om utøvelse av jakt, fangst og felling av vilt mv (viltressursloven) på høring. De har valgt å ikke modernisere dagens viltlov, men velger å legge fram forslag til en helt ny lov.

Forslag til ny lov og departementenes høringsnotat kan dere finne her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-ny-viltlov/id3046348/>

Noen generelle kommentarer

Som for dagens viltlov, er forslaget til ny lov også en fullmaktslov. Det vil si at loven inneholder bestemmelser som sier noe overordnet og prinsipielt samtidig som loven inneholder en rekke hjemler til å fastsette forskrifter der detaljer mm vil komme (da innenfor rammen som legges av selve loven).

NJFF har tidligere støttet opp om et slikt prinsipp. Det er viktig at det blir en god balanse mellom hva som bør stå i loven og hva som kan komme i forskrift. Når det gjelder flere av de foreslåtte paragrafene i lovutkastet som nå er på høring, er det grunn til å vurdere nærmere om denne balansen er tilstrekkelig ivarettatt. Nedenfor vil vi peke på noen av temaene der det kan stilles spørsmål ved hvorvidt selve lovbestemmelsene burde vært mer omfattende for i større grad å avklare hvilken retning man ønsker å gå med de aktuelle lovbestemmelsene.

Det er viktig at et lovforslag ikke åpner for at det kan fattes en rekke forskrifter som i ytterste konsekvens kan føre til at innholdet i lovbestemmelsen nærmest kan vannes ut.

Lovforslaget har fått en ny inndeling i kapitler enn dagens lov har. Det er ønskelig med kommentarer på hvordan denne inndelingen fungerer, og om det eventuelt kan være aktuelt med forslag om endringer. Det er viktig at lovforslaget har en inndeling som gjør det enkelt også for den enkelte jeger og det enkelte jaktlag å finne fram. Loven med tilhørende forskrifter vil være et viktig oppslagsverk.

Det framgår klart av flere av forslagene til lovbestemmelser at det er et ønske fra departementene om å avlaste kommunene fra oppgaver som i dag er tillagt kommunene, og det fremmes forslag som vil øke inntektene for kommunene som vil gjøre det enklere å løse pålagte oppgaver. Mens lovforslaget inneholder formuleringer som er en innstramning i jegerens plikt til å ivareta dyrevelferd, åpner lovforslaget for at kommunene kan bruke mer skjønn i for å ivareta dyrevelferdshensyn.

Oppgaver og ansvar til kommuner framgår i forslaget direkte av lov og forskrift, og ikke som delegerte oppgaver. Dette er i tråd med hva regjeringen legger opp til også for andre områder.

Lovforslaget tar utgangspunkt i de forpliktelsene vi har i henhold til Bernkonvensjonen på en rekke punkter. Dels er det også tatt inn kopi av alt konvensjonen setter forbud mot i forbindelse med jakt og fangst uavhengig av om dette er særlig relevant. NJFFs app med lokkelyder må forventes å komme inn under forbudene i § 28.

Enkelte av forslagene til lovbestemmelser, eksempelvis flere av bestemmelsene i kapittel 8, består i hovedsak av henvendelser til andre deler av lovforslaget. For den enkelte jeger/bruker framstår dette som utfordrende å få oversikt over.

Kopi av innspill til revisjonsarbeidet som ble sendt til LMD i desember 2022 følger vedlagt til info.

Prosess i organisasjonen

Nedenfor har vi knyttet noen kommentarer til en del av forslagene til lovbestemmelser som grunnlag for å gi innspill til lovforslaget inn til administrasjonen på Hvalstad. Innspillene som kommer inn via regionlagene inngår i grunnlaget for forbundsstyrets behandling av saken, og derigjennom NJFFs høringssvar inn til myndighetene.

Regionlagene velger selv på hvilken måte de involverer lokalforeningene. Regionlagene anmodes om å foreta en gjennomgang av eventuelle innspill fra lokalforeningene og sende over ett innspill til NJFF.

Innspillsfrist for regionlagene er **25. september**.

§ 1 Formål

Selv om innholdet i dagens formålsparagraf i stor grad videreføres, foreslås det noen endringer.

Blant annet ønsker departementene å tydeliggjøre hensynet til en bærekraftig forvaltning, samt at det tas inn at viltet skal forvaltes i samsvar med både naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven.

Dagens lov omhandler både viltet og viltets leveområder, mens lovforslaget nå foreslår at formålet kun skal omhandle viltet. Dette begrunnes blant annet med at regler om vern av viltets leveområder følger av naturmangfoldloven. De samme bestemmelsene i naturmangfoldloven gjelder også for viltet og andre arter i norsk natur, så det bør ikke være til hinder for at både viltet og viltets leveområder inkluderes i formålsparagrafen i viltressursloven. I dag erkjenner man at en bærekraftig forvaltning av viltets leveområder er blant de viktigste tiltakene for en god og langsiktig forvaltning av våre viltarter. I den sammenheng kan det være nyttig at en bærekraftig forvaltning av både viltet og viltets leveområder inngår i formålsparagrafen.

§ 7 Viltfond, fastsetting av jegeravgift og fellingsavgift

Det foreslås at fylkeskommuner som mottar overføringer fra det statlige viltfondet skal etablere fylkeskommunale viltfond.

Videre foreslås det at kommunene skal kunne fastsette og kreve inn fellingsavgift for elg, hjort og rådyr. Nytt her er at det også kan kreves inn fellingsavgifter for rådyr. Dette begrunnes med de store utgiftene flere kommuner har knyttet til fallvilthåndtering av rådyr. Inntektene fra fellingsavgiftene tilfaller det kommunale viltfondet.

§ 8 Adgangen til jakt og fangst

Dette er i hovedsak en videreføring av dagens § 9 i viltloven med noen presiseringer og justeringer. Fredningsprinsippet videreføres slik at det fortsatt ikke bør tillates jakt og fangst i hekke- eller yngletid for viltartene. I høringsnotatet fra departementene går det fram at det er i særlige situasjoner hvor det er behov for å unngå spredning av fremmede arter at det kan være aktuelt å gjøre unntak fra dette prinsippet.

§ 11 Dager med jakt- og fangstforbud

Signalene fra departementet gikk i retning av at det ville fremmes endringsforslag når det gjaldt gjeldende bestemmelser om dager med jaktforbud, men bestemmelsen foreslås videreført som i dag.

NJFF har et landsmøtevedtak fra 2012 der vi går inn for at bestemmelsen skal endres slik at bestemmelsen oppheves med unntak av julaften og første og andre juledag.

§ 16 Rapportering til statistiske eller vitenskapelige formål

Departementene begrunner forslaget om denne bestemmelsen med at det er behov for å tydeliggjøre reglene om rapportering.

§ 17 Skyteprøve og andre særskilte kompetansekrav

I tillegg til kravet om bestått skyteprøve for jakt på storvilt og gjennomføring av denne, fremmes det også forslag om hjemmel til å kunne fastsette andre særskilte kompetansekrav for å kunne utøve jakt og fangst.

Departementene begrunner dette med at dette kan bli aktuelt ut fra bestemmelsene i § 18 om forsvarlig jakt- og fangstutøvelse. Samtidig går det klart fram at det ikke vurderes å være behov for særskilte kompetansekrav i dag.

§ 18 Forsvarlig jakt- og fangstutøvelse

I dagens lov stilles det krav om human jakt. Dette foreslås erstattet av krav om forsvarlig jakt- og fangstutøvelse, noe som begrunnes med at dette er mer beskrivende for bestemmelsens faktiske innhold.

Det fremmes forslag om å ta inn «... eller fare for unødig lidelse ...» som et tillegg til det som i dag står i viltlovens bestemmelse om human jakt. Dette begrunnes med at det følger både av rettspraksis og forarbeider til tidligere lovforslag at også fare for unødig lidelse for viltet omfattes av dagens § 19 om human jakt. Det understrekes også at denne rettslige standarden for god jegerskikk, er dynamisk og vil utvikle seg over tid. Videre at det er jegeren som er ansvarlig for at jakt og fangst utøves forsvarlig og innenfor dyrevelferdsmessig akseptable rammer. Det stilles altså klare og omfattende krav til jegeren.

§ 19 Ettersøk etter påskutt og såret vilt

Flere forhold knyttet til ettersøk løftes fra utøvelsesforskriften og opp i loven. Det foreslås et skille mellom jaktlig og offentlig ettersøk, noe som er i tråd med forslag fra NJFF. Omtale av offentlig ettersøk kommer i § 51.

I denne paragrafen foreslås det en del endringer i forhold til dagens bestemmelser.

Den generelle ettersøksplikten for alt påskutt vilt forsterkes og tydeliggjøres. Samtidig gjøres det ikke endringer i forfølgingsretten (§ 20) for småvilt, det vil si at det fortsatt ikke vil være noe forfølgingsrett for disse artene.

Ved ettersøk av hjortevilt, villsvin og muflon foreslås det kun å lovfeste at man skal varsle kommunen, mens det i dagens lov også er krav om varsling til rettighetshaver/grunneier. Mens dagens bestemmelser sier at kommunen overtar ettersøket ved utgangen av dagen etter at viltet ble påskutt, foreslås det nå at jeger vederlagsfritt skal gjennomføre ettersøket fram til viltet blir avlivet, gjenfunnet dødt eller kommunen beslutter at ettersøket avsluttes. Dette er en endring i forhold til dagens bestemmelser både med hensyn til at dette nå også omfatter alle hjorteviltartene samt villsvin og muflon, samt kommunenes rolle og ansvar ved gjennomføring av ettersøket.

Videre er det tatt inn bestemmelser knyttet til ettersøk av gaupe herunder varsling og gjennomføring mm.

Kommunene kan starte et offentlig ettersøk etter dyret etter at de har besluttet å avslutte det jaktlige ettersøket.

Kravet om at jeger/jaktlag ikke skal jakte på nye dyr mens ettersøket pågår er videreført.

Videre er det tatt inn en hjemmel til å fastsette forskrift om ettersøk der blant annet krav om ettersøkshund kan inngå.

§ 20 Rett til å forfølge såret storvilt på annen manns grunn ved ettersøk

Forfølgingsretten for storvilt videreføres.

§ 21 Jaktvåpen og ammunisjon

Her høres det på to alternativer til lovbestemmelse.

Alternativ 1 er en videreføring av dagens bestemmelse med krav om skytevåpen med lading av krutt.

Alternativ 2 er et mer teknologinøytralt forslag som mer harmonerer med definisjonen av skytevåpen i våpenloven. Dyrevelferdsmessige hensyn vil da legges til grunn for å vurdere hvilke skytevåpen som vil være forsvarlig for å ivareta kravet om en sikker og dyrevelferdsmessig avliving av viltet. Dette gir rom for å åpne for eksempelvis armbrøst, bue mm

Vi anmoder om at dere foretar en vurdering av de to alternative forslagene.

§ 22 Fangst

Fangst av vilt foreslås å være forbudt, men med hjemmel til å fastsette forskrift om bruk av feller, hvilke arter som det kan tillates fangst på mm. Dette er i det store en videreføring av hvordan dette står i dagens viltlov. Samtidig er det flere bestemmelser om fangst på litt ulike steder i lovforslaget, noe som kan framstå som litt krevende å få oversikt over (jfr § 40 om jakt og fangst av bever).

§ 23 Bruk av synlig lys og særskilte siktemidler

Innholdet i bestemmelsen, slik den er utformet, betyr at det i praksis vil være forbud mot bruk av alle former for digitale kikkertsikter, termiske kikkertsikter og andre sikter av type

nattoptikk/restlysførsterkere. Forbudet vil gjelde uavhengig av om det er lyst eller mørkt ute. Utformingen av forbudet er basert på bestemmelsene i Bernkonvensjonen.

Forbudet i lovforslaget er begrenset til siktemidler, dvs. håndholdte restlysførsterkere, termiske kikkerter ol., vil være lovlig. (Et forbud mot digitale håndholdte enheter av de nevnte typene, ville i praksis bety at alle former for digitale håndholdte kameraer, mobiltelefoner ol. ville vært forbudt å bruke på jakt, da det teknologisk ikke er noe skille på digital kikkert og digitalt kamera.)

Departementet legger til grunn at alle typer digitale kikkerter som kan kobles til et våpen eller brukes som siktemiddel, skal regnes som siktemiddel etter loven, selv om enheten kun benyttes håndholdt. Det innebærer at f.eks. en termisk håndholdt kikkert, vil være forbudt å bruke til observasjon (håndholdt) dersom det finnes adapterløsninger som gjør at den kan monteres på et kikkertsikte. En slik tolkning er ikke åpenbar ut fra den foreslåtte lovteksten (eller Bernkonvensjonen), og en mer konkret og tydelig tolkning ville være å avgrense håndholdt optikk og siktemidler med bakgrunn i hvordan enheten brukes/om enheten faktisk er våpenmontert eller ikke.

Det bør vurderes om lovteksten skal avgrense forbudet til å gjelde våpenmonterte siktemidler.

Departementet legger til grunn at dagens unntak fra forbudet mot bruk av kunstig lys i viltlovens §20, skal videreføres i forskrift.

Det bør vurderes om lovteksten skal inneholde dagens konkrete unntak (i viltloven §20), eller om det er akseptabelt å få disse bestemmelsene i forskrift.

En generell åpning for bruk av termiske siktemidler (og øvrige siktemidler nevnt som forbudt) på alle arter er lite realistisk jfr. begrensningen i Bern-konvensjonen, men det kan gjøres unntak forutsatt at vilkårene i Bern-konvensjonens artikkel 9 er oppfylt (vurderingen må gjøres for hver enkelt art).

Etter den foreslåtte lovteksten kan slike unntak fastsettes i forskrift. For artene som omfattes av Bernkonvensjonens vedlegg 2 og 3, vil det kunne være utfordrede å fastsette unntak fra forbudet i lov, da vilkårene i artikkel 9 ikke er statiske (bl.a. skal det vurderes at unntaket fra «vanlige metoder» ikke er til skade for bestandens overlevelse, at det ikke finnes alternative løsninger for å oppnå formålet, og at det for øvrig foreligger vesentlige forhold som tilsier at det skal gis unntak).

§ 24 Bruk av hund og jakthundtrening

Det er positivt at det foreslås en lovbestemmelse der bruk av hund under jakt og jakthundtrening i utgangspunktet er tillatt. Dette er et viktig utgangspunkt for å kunne videreføre de tradisjonene vi har for bruk og trening av jakthunder. Videre foreslås det å ta inn en aktsomhetsbestemmelse som viser til hundeloven for å tydeliggjøre hundeførers ansvar, samt en henvisning til hundeloven for flere forhold.

Utover dette inneholder denne paragrafen forslag om hjemler for forskrifter om begrensninger og vilkår for bruk og trening av jakthunder. Dette kan eksempelvis omfatte regler om hundens funksjonsmåte og egenskaper, antall hunder som kan benyttes, begrensninger i boghøyde, mulighet for å fastsette en minstestørrelse for areal på område der hund kan benyttes til jakt ved behov, videreføring av forbudet mot bruk av løss på drevet

halsende hund, kompetansekrav for offentlig ettersøk som avviker fra kompetansekrav til jaktlig ettersøk osv.

Utfordringen med lovbestemmelsen slik den er foreslått ligger i forholdet mellom hva som bør stå i lov og hva som egner seg for regulering gjennom forskrift. Slik bestemmelsen er foreslått, kan vi teoretisk ende opp med forskrifter som i stor grad setter en stopp for bruk av hund til jakt og trening. Vi leser ikke intensjonen med lovbestemmelsen dit hen, men forskriftene vil uansett være av innskrenkende karakter. Dette tilsier at det bør vurderes å flytte mer om hund inn i lov slik at handlingsrommet for å avgrense bruk av hund til jakt og trening blir noe snevrere.

Dette er forhold som vi anmoder om at blir vurdert og framkommer i innspillene fra regionlagene.

§ 26 Forbud mot bruk av luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy

I all vesentlighet videreføres dagens bestemmelser. I kommentarene i høringsnotatet vises det til innspillet fra Norges Handikapforbund, Norsk Friluftsliv og NJFF om å legge til rette for at bevegelsehemmede i større grad skal få utøve jakt ved at det åpnes for å kunne løsne skudd fra motorisert rullestol. Det er et ønske om å etterkomme dette, og det er foreslått at dette gjøres gjennom forskrift.

Kap 6 Retten til jakt og fangst

Hovedregelen i dagens viltlov om at grunneier har enerett til jakt og fangst videreføres. Når det gjelder den frie jaktretten i hav og fjord utenfor der landet ligger tørt, foreslås det at denne ikke begrenses til å gjelde kun for norske statsborgere og andre som det siste året har vært og er bosatt i Norge.

Det foreslås å oppheve meldeplikt til kommunene for leieavtaler med varighet på mer enn fem år, samt dagens krav om skriftlige avtaler.

Når det gjelder forslaget til § 33 om rett til jakt og fangst på statens grunn som ikke omfattes av fjelloven, er dette i hovedsak en videreføring av dagens bestemmelse.

Vi anmoder om at regionlagene vurderer hvor vidt det er behov for en forskriftshjemmel for å gi bestemmelser om lavere pris og fortrinnsrett til jakt og fangst for de som er fast bosatt i kommunen. Dette er vår felles grunn og viktige områder for allmennhetens muligheter for jakt og fangst i en hverdag hvor stadig flere jegere vil være bosatt i urbane områder.

Når det gjelder ferdsel med skytevåpen over annen eiendom, foreslås det en utvidelse dagens bestemmelse til også å gjelde feller og ferdsel på innmark i den tid det er lov til å fredes her jfr friluftslovens bestemmelser.

Bestemmelsene i viltloven om sammenslåing av eiendommer til felles viltområde (§ 37 og § 38) foreslås opphevet. Endringer i jordskifteretten ivaretar disse bestemmelsene på en god måte både når det er ønske blant grunneiere om sammenslutning og når det ikke er enighet om dette.

§ 38 Åpning for jakt på hjortevilt og krav om fellingstillatelse

Opgavene som er tillagt kommunene framgår nå av lovforslaget, og villreinnemndenes oppgaver og kompetanse tas også inn i lovforslaget. Det løftes bestemmelser fra forskrift inn i loven for å få en bedre sammenstilling av de samlede reglene knyttet til fellingstillatelser.

Kapittel 8 Felling etter naturmangfoldlovens § 18 mv

Dette er et nytt kapittel der man tar inn bestemmelser om lisensfelling, skadefelling mv som gjøres med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 for å tydeliggjøre koblingen mellom reglene for utøvelse av jakt og fangst i viltloven med felling etter denne paragrafen i naturmangfoldloven.

Forslaget til forskriftshjemmel er blant annet tenkt å gi adgang til å fravike reglene for jakt og fangst ved lisensfelling, skadefelling og felling som myndighetene iverksetter ved eget tiltak, herunder eksempelvis adgang til å tillate jaktmetoder som ikke ellers er tillatt (jfr kap 5 i lovforslaget) mm For lisensfelling vil dette kunne omfatte dispensasjon for bruk av løs, på drevet halsende hund ved lisensfelling av ulv. Det skal foreligge særlige tilfeller der kunnskapsbaserte vurderinger tilsier et reelt behov for å fravike regler i loven for å oppnå nødvendig bestandsregulering av aktuelle rovviltarter.

§ 48 Skuddpremier og § 49 Bestandsregulering under særegne forhold

Noe overraskende videreføres bestemmelsen om skuddpremier. Dette er et tiltak som det er svært mange meninger om og som skaper mange debatter der jegernes omdømme trekkes i tvil.

Det kan synes som om bestemmelsen er videreført for å ha muligheten til å benytte denne i særlige situasjoner som eksempelvis belønne jegere for uttak av villsvin/fremmede arter eller uttak av rødrev i områder med reetablering av fjellrev.

Forslaget til denne bestemmelsen bør sees i sammenheng med forslaget til ny § 49 om bestandsregulering under særegne forhold. Det bør vurderes om ikke disse to bør slås sammen slik at en bestemmelse om bestandsregulering kan fange opp behovet for å kunne godtgjøre jegere ved eksempelvis uttak av villsvin.

§ 51 Offentlig ettersøk av sykt eller skadd vilt utenom jaktutøvelse

Forslaget innebærer en endring i forhold til § 29 i utøvelsesforskriften der det heter at kommunen skal sørge for avliving dersom dyret ikke kan bli friskt. Nå foreslås det at kommunen «i rimelig utstrekning» skal sørge for ettersøk og håndtering av sykt vilt og vilt som er skadd utenom jaktutøvelse.

Dette er overraskende og krevende sett i lys av at lovforslaget for øvrig legger betydelig vekt på å ivareta dyrevelferdsmessige hensyn. Det er jo også lagt opp til at kommunene kan få økte inntekter gjennom fellingsavgifter for rådyr. For mange kommuner er fallvilthåndtering av rådyr omfattende.

Hvalstad, 03.07.2024